अद्यापि तां विरहवह्निविपीडिताङ्गीं
लज्जां कुरङ्गनयनां सुरतैकपात्रं ।
नानाविचित्रकृतमण्डनमावहन्तीं
तां राजहंसगमनां सुदतीं स्मरामि ॥१९॥

अद्यापि तां स्मरामि । कथं भूतां तां । विरहवह्निविपीडितांगीं विरहो वियोगः स एव वह्निः अनलः तेन विपीडितं संतप्तं अंगं देहो यस्याः सा तां । पु° । कुरङ्गनयनां कुरंगस्य मृगस्य नयने यस्याः सा तां । पु° । सुरतैकपात्रं सुरतस्य निधुवनस्य एकपात्रं ओष्ठाधरसुरतां तां । पात्रशब्दोऽजहल्लिंगे न पुंसके वर्तते । पु° । आवहन्तीं । किं । नानाविचित्रकृतमण्डनं नानाविचित्राणि अनेकविधरत्नानि तैः कृतं निर्मितं खचितं यन्मण्डनं आभरणं तत् । पु° । राजहंसगमनां राजहंसस्य गमनं इव गमनं यस्याः सा तां । पु° । सुदतीं शोभना दन्ता यस्याः सा तां । कुन्दकुड्मलाग्रसदृशदशनां इत्यर्थः ॥१९॥

अद्यापि तां क्षितितले वरकामिनीनां
सर्वाङ्गसुन्दरतया प्रथमैकरेखां ।
शृङ्गारनाटकरसोत्तमपानपात्रं
कान्तां स्मरामि कुसुमायुधवाणखिन्नां ॥२०॥

अद्यापि तां कान्तां स्मरामि । कथं भूतां तां । क्षितितले पृथिव्यां सर्वाङ्गसुन्दरतया सर्वगात्रमनोहरतया वरकामिनीनां श्रेष्ठनायिकानां मध्ये प्रथमैकरेखां प्रथमा चासौ एका श्रेष्ठा चासौ रेखा च तां । पु° । शृङ्गारनाटकरसोत्तमपानपात्रं शृंगारः केलिकर्म स एव नाटकं नृत्यं तत्र रसः तस्योत्तमपानपात्रं । पु° । कुसुमायुधवाणखिन्नां पंचशरवाणैः खिन्नां तां ॥२०॥

अद्यापि तां स्तिमितवस्त्रमिवाङ्गलग्नां
प्रौढप्रतापमदनानलतप्तदेहां ।
बालामनाथशरणामनुकम्पनीयां
प्राणाधिकां क्षणमहं न हि विस्मरामि ॥२१॥

अद्यापि तां क्षणं मुहूर्तमात्रं न हि विस्मरामि । कथं भूतां तां । स्तिमितवस्त्रं आर्द्रवसनं इव अंगलग्नां अंगे शरीरे लग्ना समेतीव तां । पु° । प्रौढप्रतापमदनानलतप्तदेहां प्रौढप्रताप उपहितपौरुषो यो मदनः कन्दर्प एवानलो वह्निः तेन तप्तः देहः शरीरो यस्याः सा तां । पु° । बालां षोडशवार्षिकीं । पु° । अनाथशरणां न